

Przyszłość Unii Europejskiej

Tomasz A. Winiarczyk

ustalone na
szczybie Rady
Europejskiej w
Kopenhadze w
1993

kryteria kopenhaskie – warunki przyjęcia do UE

Kryteria polityczne:

- istnienie instytucji gwarantujących stabilną demokrację;
- rządy prawa;
- poszanowanie praw człowieka;
- poszanowanie praw mniejszości.

Kryteria ekonomiczne:

- istnienie gospodarki rynkowej gotowej sprostać konkurencji i wolnemu rynkowi;
- zdolność do przyjęcia *acquis communautaire*;
- zdolność sprostania unii politycznej, gospodarczej i walutowej

kryteria madryckie

- konieczność dostosowania struktur administracyjnych państw kandydujących, aby było możliwe sprawne funkcjonowanie polityk wspólnotowych i egzekwowanie prawa wspólnotowego po wejściu tych państw do Unii

Procedura procesu akcesyjnego

screening - przegląd ustawodawstwa kraju kandydującego pod kątem jego zgodności z dorobkiem prawnym Unii Europejskiej; odbywa się przed właściwymi negocjacjami o członkostwo w Unii

państwa oficjalnie kandydujące do UE

Islandia – od 1990
(EOG) miała
status kandydata
od czerwca 2010,
ale w 2015
wycofała się z
kandydowania

- Albania – od I 2003
(status kandydata od 27 czerwca 2014)
- Czarnogóra – od 26 września 2006
(status kandydata od grudnia 2010)
- Macedonia Północna – od III 2000
(status kandydata od 16 grudnia 2005)
- Mołdowa – od 12 stycznia 2010
(status kandydata od 23 czerwca 2022)
- Serbia – od 1 października 2005
(status kandydata od 1 marca 2012)
- Turcja – od 31 lipca 1959
(status kandydata od 11 grudnia 1999)
- Ukraina – od 5 marca 2007
(status kandydata od 23 czerwca 2022)

potencjalni kandydaci – kraje stowarzyszone z UE

- Bośnia i Hercegowina
- Gruzja
- Kosowo
- Maroko

państwa europejskie należące do EFTA

- państwa EFTA:
  - Liechtenstein
  - Norwegia
  - Szwajcaria
  - Islandia

Kraje należące do Partnerstwa Wschodniego

- Armenia
- Azerbejdżan

Kraje mające możliwość członkostwa w UE

- Andora
- Monako
- San Marino
- Watykan

zalety: położenie na kontynencie europejskim, członkostwo w ONZ (poza Watykanem), Radzie Europy (poza Watykanem), OBWE, strefie euro, otwarte granice

to tzw. mikropaństwa – miałyby problemy z reprezentacją w UE

Kraje europejskie, które nie wyraziły woli członkostwa w UE – tworzą Unię Euroazjatycką

- Białoruś
- Kazachstan
- Rosja

Kraje pozaeuropejskie, które wyraziły wolę członkostwa w UE

- Izrael
- Republika Zielonego Przylądka

argumenty przeciwko poszerzaniu

- proces poszerzania Unii Europejskiej spowoduje duże koszty
  - np. *Turcja w Unii ma kosztować Brukselę 28 mld euro rocznie*
- lęk przed rozmywaniem się spójności kulturowej
  - np. Turcja to państwo islamskie
- lęk przed utratą poczucia bezpieczeństwa
  - kraje kandydujące graniczą z najbardziej zapalnymi regionami świata

zagrożenia opuszczeniem UE

- ❑ Brexit – opuszczenie przez Wielką Brytanię Unii Europejskiej (dokonane)
- ❑ Grexit – możliwość opuszczenia przez Grecję strefę euro w związku z kryzysem gospodarczym w Grecji
- ❑ Fixit – możliwość opuszczenia przez Finlandię strefy euro, co jest związane z kryzysem całej Unii
- ❑ Polesit – możliwość wyjścia Polski, np. wymuszonego przez UE w związku z nieprzestrzeganiem przez Polskę praworządności

unijne traktaty nie przewidują możliwości opuszczenia strefy euro

Koncepcje integracji europejskiej

Koncepcja federacyjna

- istnieje unia polityczna i ekonomiczna
- podstawą unii są struktury ponadnarodowe
- istnieją europejskie organy federalne: parlament, rząd i trybunał
  - wykonują one suwerenne uprawnienia poszczególnych państw
- członkowie rządu – ponadpaństwowi funkcjonariusze o szerokich uprawnieniach
- rząd podlega kontroli europejskiego parlamentu
- członkowie europejskiego parlamentu:
  - wyłaniani w wyborach powszechnych i bezpośrednich
  - niezależni od swoich krajowych przedstawicielstw
  - reprezentują interesy europejskie.
- zwolennicy: Winston Churchill, Paul-Henri Spaak, Konrad Adenauer oraz Walter Hallstein

Koncepcja konfederacyjna

- tzw. koncepcja Europy Ojczyzn
- istnieje konfederacja państw europejskich
- podstawy działania konfederacji:
  - poszanowanie odrębności państw i ich suwerenności
  - wspólne działanie rządów państw członkowskich, oparte na zasadzie jedności
  - wykluczone przyjmowanie rozwiązań ponadnarodowych
- współpraca realizowana na forum międzynarodowych konferencji
  - konferencja pełni w przypadku konfliktów rolę trybunału arbitrażowego (rozmecznego)
- zwolennik: prezydent Francji Charles de Gaulle

Koncepcja funkcjonalistyczna

- integracja nie powinna opierać się na jakichkolwiek ideologiach, dogmatach czy systemach filozoficznych
  - one mogą utrudniać działanie
- integracja powinna skupiać się na konkretnych wydarzeniach i potrzebach
- prymat gospodarki nad polityką
- potrzeby międzynarodowej współpracy gospodarczej wymuszają zacieśnianie współpracy między narodami, co spowoduje rozciąganie się integracji gospodarczej na inne dziedziny
  - tzw. efekt „samonapędzania” (spill over)
- rozwiązania ponadnarodowe pojawiają się na skutek integracji, nie zaś integracja pojawia się jako konieczność osiągnięcia założonych z góry jakichkolwiek rozwiązań
- twórca: David Mitrany (lata 40. XX w.)

koncepcja neofunkcjonalistyczna

- uczestnicy procesu integracji rozpoczynają ją na polu ekonomiczno-społecznym, a następnie przechodzą do integracji na polu politycznym
- integracja ekonomiczna i polityczna wiążą się ze sobą na zasadzie efektu rozprzestrzeniania się
- istotny jest mechanizm współpracy regionalnej
- mechanizm integracji:
  - współpraca sił politycznych, które dążą do rozwiązywania sporów →
  - siły polityczne dochodzą do porozumienia →
  - siły polityczne powierzają swoje kompetencje wspólnym organizacjom wyposażonym w ponadnarodowe uprawnienia
- autorzy: Ernst B Haas, Leon Lindberg (pod koniec lat 50. XX w.)

funkcjoniści	neofunkcjoniści
rozprzestrzenianie się idei integracyjnych jest automatyczne	automatyzm rozprzestrzeniania się integracji jest ograniczony i wymaga decyzji politycznych

koncepcja komunikacyjna

- ❑ integracja to rodzaj wspólnoty państw o wysokim poziomie współpracy międzynarodowej gospodarczej, społecznej i kulturalnej na szczeblu rządowym (dyplomatycznym)
- ❑ główny cel integracji:
  - suwerenność państw i bezpieczeństwo integrujących się,
  - utrzymanie pokoju (m.in. pokojowe rozwiązywanie sporów)
- ❑ integracja ma rozwijać się na polach: międzyrządowym, społecznym i jednostkowym
- ❑ autor: K. Deutsch (początek lat 60. XX w.)

Nowoczesne koncepcje integracji europejskiej

Koncepcja Europy a la carte

- każde państwo ma mieć swobodę w wyborze zakresu integracji, w jakim zamierza brać udział
- nie istnieje minimalny poziom integracji, który ma być przyjęty
- autor: Ralf Dahrendorf

Idea Europy zmiennych prędkości

- każde państwo może kroczyć według własnego rytmu, z uwzględnieniem swoich możliwości i roli
- wszystkie państwa akceptują cele, które powinny być ostatecznie osiągnięte przez nie wszystkie
- zwolennicy: Willy Brandt oraz Leo Tindemans (połowa lat 70)

Koncepcja Europy o twardym jądrze

- pojawi się grupa państw, która będzie stanowiła siłę napędową integracji europejskiej oraz siłę przyciągającą państwa członkowskie spoza tej grupy, aby te dołączały do państw twardego jądra

Koncepcja Europy o zmiennej geometrii

- wszystkie państwa członkowskie mają zaakceptować minimalny zestaw zobowiązań, zaś w pozostałym zakresie ma im być pozostawiona swoboda decyzyjna

bibliografia

- <http://www.wos.org.pl/wspolczesne-koncepcje-integracji-europejskiej.html>
- podręczniki wyd. Operon
- podręczniki wyd. Nowa Era